

نومرو : ۹۵

اداره خانه

ایستانبول ، جفال اوغلنده

داثره اجتهادده

" Idjtihad " Constantinople

دوردنچی سنه

اجتہاد

حریت فکریه یه خادم

پنجشنبه کونلری چیقار اجتماعی ، ادبی مجموعه

مدیر مرخص : الرهامی صفا

۲۷ شباط ۱۳۲۹

آبونه

سنه لك آلتی آیلق

تورکیا ایچین : ۳۰ غروش
ممالك اجنبیه ایچین ۱۵ فرانق ۸ فرانق

نسخه سی ۵۰ باره

رباعیات خیام

31

بر لوح نشان بود نه پنهان بوده ست
پیوسته قلم زنیك و بد آسوده ست
اندر تقدیر هر چه بایست بداد
غم خوردن و کوشیدن ما بیوده ست .

موجود اولان شیلر ازلی لوحه خلقتده موجود اولشدر .
طبیعتك قلم احكام نویسی نيك و بد یازماقدن بری در . تقدیرجه
[یعنی ازلی وابدی قوانین طبیعتجه] نه کرکه او ویریلشدر .
نوامیس فطرتك لایتغیر احكامنه قارشى غم یه منزه اوغراشامن
بیوده در . [*]

32

باهر بدونیك راز نتوانم گفت
كوته سختم دراز نتوانم گفت
حالی دارم كه شرح نتوانم داد
رازی دارم كه باز نتوانم گفت

هرانی بهر کوتویه [هراوگمه كلنه] رازیتی سویله یه من ؛ قیصه
سوزیمی اوزون سویله یه من بیر حال و موقعدهم كه تصویر ایده من
بیر سرم واركه اظهار ایده من .

33

بامادرم قلب نمیگیرد جفت
جاروب طریخانه مایاڭ برفت
پیری زخراپات برون آمد و گفت
می خور كه بعمرهات می باید خفت

بزم آره منزه قالب پاره کچم . بزم طریخانه منزه سوپور که سی
تمیز سوپور مشدر . خراپات دن بیر پیر چقا کلدی دیدی :

[*] انوریك

«اگر محول کار چه نیان نه قضاست
چرا مجاری احوال به خلاف رضاست

بلی قضاست بهرنیک و بد عنانکش خلق
اژان سراسر كه تدبیرهای جله خطاست
قطعه سنده مندج فکدر . خیامك سویله دیکی توکل
و تسلیمیت دكل . طبیعتك لایتغیر قانونلرنیک چلیك دن قایالریله
قافا طوقوشدور ماماق لزومیدر . مترجم

34

با حکم خدا بجز رضا در نكرفت
با خلق بجز روی وریا در نكرفت
هر حیل كه در تصور عقل آید
کردیم و لیک با قضا در نكرفت .

طبیعتك احكام و قوانینی او كنده رضادن باشقا بیر شی
ایشه یاواماز . انسانلرك او كنده ظواهر وریادن غیرى بیر شی .
فاثده ویرمن . عقلك تصور ایده ییلدیکی هر حیل یی قوللاندیم .
لاكن احكام طبیعت قارشى بمرهمنز قالدی .

45

بیكانه اكر وفا كند خویشش كیر
ورخویش خطا كند بد اندیشش كیر
كر زهر موافقت كند تریا كست
ورنوش مخالفت كند نبشش كیر .

اكر بیر یابانچی سانا وفا كارلق ایدرسه اونى اقریادن تلقی
ایت ؛ اكر اقریاك سانا وفاسزلق ایدرسه فنا دوشونور بیر آدم
تلقى ایت . اكر زهر سانا شفا ویررسه پان زهر تلقی ایت .
اكر پان زهر سنی خسته ایدرسه زهر تلقی ایت ،

36

پر خون ز فراق جگری نیست كه نیست
شیدای نو صاحب نظری نیست كه نیست
با آنكه نداری سر سودای كسی
سودای تو در هیچ سری نیست كه نیست .

هیچ بیر یورك یوقدر كه سنك آبریلنگله پر خون اولماسین .
ای كورن هیچ بیر کیسه یوقدر ، كه مفتونك اولماسین . سنك
یورككده هیچ برکیسه نك دوشونجه سی اولمادینی حالدیه هیچ
بیر کیسه یوقدر كه سنك سوداك ایله مشغول و مشغول اولماسین .

37

تا هشیارم در طربم نقصانست
چون مست شدم بر خردم نادانست
حالست میان مستی و هشیاری
من بنده آن كه زندگانی آنست .

پیوسته نشسته ایم از حسرت آنک
دیر آمده ایم وزود میباید رفت .

مادام که ایش، مرادمن وجهله کیتمه به چک، تصورلرمن،
جهدلرمن نه به یارار ؟ دائما ایچمزی چکهرک « کیچ کلک
ارکن کیده چکز » دیر طورورز .

42

چون چرخ وفلك هیچ بکام تو نکشت
خواهی تو فلك هفت شمر خواهی هشت
هرگز غم دوروز مرا کرد نکشت
روزی که نیامد بست وروزی که گذشت .

مادام که چرخ وفلك مرادیکه هیچ دور ایتمه دی افلاکه
ایتریدی قات دی ، ایتر سکیز قات صای . بن شو ایکی
کونک غمی هیچ چکمه دم : کلهمش اولان کون ، کچمش
اولان کون .

43

خیام ز بهر کنه این ماتم چیست
وز خوردن غم فایده بیش و کم چیست
آزرا که کنه نکرد غفران نبود
غفران ز برای کنه آمد غم چیست .

ای خیام، ایشلنمن برکنه ایچین یوقادار حزن و ماتمه نه محل
وار ؟ غم یه دن ، بویوک کوچوک نه فایده بولور سین ؟ کنه
ایشله مه بن ایچین غفران اولاز ، غفران کنه ایچین کلشدر ،
قورقاجاق ، غمه ییه چک نه وار ؟

44

در پرده اسرار کسی را ره نیست
زین تعبیه چون جان کسی آ که نیست
جز دردل خاک هیچ منزلکه نیست
افسوس که این فسانه هم کوتاه نیست .

پرده اسرارک آرقه منه کیتمک ایچین کیمسه به یول یوقدر ،
چونکه بو تعبیه به کیمسه نك جانی آگاه دکلدز . طوپراغک
قوبندن باشقا هیچ بیر منزلگاه یوقدر . ایواه که بوافسانه
دخی قیصه دکلدز .

45

در عالم بی وفا که منزلکه ماست
بسیار بجستم بقیاسی که مراست

عقله باشمده اولدوقجه نشئه مده نقصان بولونور . مست
اولدیم وقت ییلمه نك یرخی ییلمه مک طوتار . مستلک ییله هوشیارلق
آره سنده متوسط بیر حال واردر ، که بن او حاله کوله اولورم ؛
ایشته حیات اودر .

38

ترکیب پیاله را که درهم پیوست
بشکستن آن بکاروا دارد مست
چندین سرو ساق نازنین و کف و دست
از مهر که پیوست و بکین که شکست .
پیاله نك ترکیبی کیم وجوده کتیردی ؟ مست اونی قیرمابی
ناصل روا کورور ؟

اوقادار نازنین باشلری ، قوللری ، آللری ، بیلکلی هانکی
محبت یاراندی ؟ هانکی کین محو ایتدی ؟ [*] ۱

39

نرس اجل و وهم فنا مستی تست
ورنه ز فنا شاخ بقا خواهد رست
تا از دم عیسوی شدم زنده بجان
مرک اید از وجود من دست بشست .

اجل قورقوسی وعدم همی سنک سر سملک کک اثری در .
بوفنادن بیر بقا دالی جیقا جاقدر . عیسالک نفحه سیله جانه کلدیکدن
بری ایدی . اولوم ، نم وجودمدن کف ید ایتدی .

40

چون لاله بنوروز قدح کبر بدست
بالاله رخی اگر ترا فرصت هست
می نوش بخمری که این چرخ کبود
ناگاه تراچو باد کرداند پست

لاله نك یاپدینی کبی نوروزده ، اگر فرصت سائامساعده
ایدرسه ، لاله باناقلی بیر دلبرله برابر الکه قدحی آل . نشاط
ایله شراب ایچ زیرای بیر روز کار ضربه سی کبی . بو چرخ کبود ،
سنی آکسزین آکنته آلوب ازه بیلیر .

41

چون کار نه بر مراد ما خواهد رفت
اندیشه وجهد ما کجا خواهد رفت

[*] «خیام» ، مخلوقاتک عینی قدرت طرفندن ایجاد و تحریب
اولونارلرندمکی منطقسزانی مؤاحذه ایدیور . فقط خیامک منطقی
باشقا ؟ طبیعت خیام آفرینک منطقی ینه باشقادر . ع . ج .

چون روی تو ماه نیست روشن کفتم
چون قد تو سرو نیست میگویم راست ..

منزلکامز اولان وفاسز عالمده ، مالک اولدیم قوه مقایسه
ومعاینه ایله چوق آرادم ، روشن سوبله دم ، سنک یوزک کبی
آی یوقدر ؛ دوغزوسوبله یورم، سنک بویک کبی سرو یوقدر.

46

در صومعه و مدرسه و دیرو کشت
ترسند ز دوز خند و جوابی بهشت
آنکس که ز اسرار خدا با خبرست
زین تخم در اندرون خود هیچ نکشت

جامعه، مدرسه ده. کلیساده، حاوراده هپ جهنمدن قورقار
وجنتی آرارلر. الله اسرارینه مطلع اولان کیمسه نك دروننده
ایسه بو تخم هیچ بیر زمان فیلزلنر .

47

دنیا دیدی ، و هر چه دیدی هیچ است
وان نیز که دیدی و شنیدی هیچ است
سرتاسر افاق دویدی هیچ است
وان نیز که درخانه خز بدی هیچ است .

دنیا بی کوردک ، نه کوردکسه هیچ در ؛
نه کوردکسه ، نه ایشیتدگه اوده هیچ در .
افاقی باشند باشه دولاشدک هیچدر ،
خانه کک بیر کوشه - نه جکیلک او . اوطوردکسه هیچدر .

48

در خواب بدم مرا خردمندی کفت
کز خواب کسی را گل شادی تشکفت
کاری چه کنی که با اجل باشد جفت
می خور که بزیر خاک میاید خفت .

اویو یوردم ، رؤیامده بیر حکم بانا دیدی که اویقوده کیمسه
ایچین شوق و شادی گلی آچامشدر . اولومه بکزه بن بیرایشی
نه دن ایشله یورسین؟ خبث و عرفان شرابی ایچ ؛ زیر طوبراغک
التنه بول بول اویویا جاقسین .

49

دل سر حیات اگر کاهی دانست
در موت هم اسرار الهی دانست

اکنون که تو با خودی ندانستی هیچ
فرداء که ز خود روی چه خواهی دانست .

ای کوکل اگر خیانتک سرخی لایقيله بیلیرسه نك موندک
اسرار الهی بی ده آکلار سین . سن، که شیمدی کندی کندکله
برابر اولدیفک حالمده هیچ بیر شی بیلیمه یورسین. یارین کندی
کندی کندن کچدی کک وقت [یعنی اولدی کک وقت] نه بیلیمه بیلیر سین؟

50

روزی که شود اذا السماء انشقت
آن دم که شود اذا النجوم انکدرت
من دامن تو بگیرم اندر سئلت
گویم صنای ذنب قتلست .

« اذا السماء انشقت » [1] سری آشکار اولدینی کون
و « اذا النجوم انکدرت » [2] حکمی بالفعل ظاهر اولدینی
زمان ، بن « سئلت » [3] وادیسته سنک انککدن طوتارم
وای صنم ، نجی هانکی کناهمدن دولای اولدوردک دیرم .

7 مارت 1914 اجتهاد نهوی رورقتر عبدالله مروت

حقیقه تنقید

— افول —

شعر و فلسفه .. ایشته افول محررینک روحنده حاکم
اولان ایکی قوت که هیچ اولمازسه حرب موقعنده یوز
باشیمزه بویکی مزیت روحیه نك مسلط اولماسنی ترجیح
ایدردم . ۲۹ کانون اول تاریخی روزنامه نك مبادیسی
ز مردلر و اینجیلرله مرصع برقلیدر که هیچ کسمزه . ایشته
او مرصع پارچه بی عیناً اقتباس ایدیورم :
« ینه ایلری قره غولنده ، دوقسان بشده بولونیورم ... »

[1] معنای : کوك یاریلدینی وقت .

[2] معنای : ییلدیزلر قاراردینی زمان .

[3] « واذا المودة سئلت بای ذنب قتلست » آیتنه تلمیح در ،

آیه زمان جهالتده دیری دیری مزاره کومولن قیزلر حقنده

وارد اولمشدر . الاکن بزمده فیزلر مضی دیری دیری مزاره

کومدی کمز « اجتهاد » مجموعه سنک 42 نوسرولو نسخه سنده « تاتار

قیزی » عنوانی حکایه نك مطالعه سندن ، شدتله ، آ کلاشیلر .

ع ، ج .